

Til lovforslag nr. L 98. Betænkning afgivet af Arbejdsmarkedsudvalget den 21. marts 1995

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension og lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond

(Regnskab, revision, tilsyn, placeringsregler, repræsentantskab)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til arbejdsministeren, som denne har besvaret skriftligt. Nogle af udvalgets spørgsmål og ministerens svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Børsmæglerforeningen,
 Dansk Familielandbrug,
 De danske Landboforeninger,
 Den Kristelige Fagbevægelse,
 Finansrådet,
 Finanssektorens Arbejdsgiverforening,
 Firma Funktionærerne,
 Foreningen af Registrerede Revisorer og
 Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger.

Der er af arbejdsministeren og af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Det Konservative Folkepartis, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres, Enhedslistens og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af arbejdsministeren stillede ændringsforslag.

Et mindretal inden for flertallet (Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget) ønsker større åbenhed og mere gennemsigtig-

hed i Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtidsfond. Medlemmerne skal have større indflydelse og indsigt med midlerne i Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtidsfond. Der skal være medlemsmøder og mulighed for, at flere medlemsgrupper føler sig repræsenteret i Arbejdsmarkedets Tillægspensions og Lønmodtagernes Dyrtidsfonds bestyrelser.

Regeringens forslag er ikke vidtgående nok. Mindretallet mener, at der skal foretages større gennemgribende ændringer. En sådan anledning kommer, når Økonomiministeriets demokratiseringsudvalg afgiver betænkning i løbet af et par måneder.

Et andet mindretal inden for flertallet (Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget) betragter først og fremmest lovforslaget som en teknisk justering af den hidtil gældende lovgivning. Det gælder også, for så vidt angår sammensætningen af ledelsen i Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtidsfond.

SF's principielle opfattelse er, at ledelserne af Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtidsfond kun skal bestå af lønmodtagerrepræsentanter, og at der skal være direkte valg til repræsentantskaberne for de to organisationer. Det har SF tilkendegivet i forbindelse med fremsættelsen af 2 lovforslag herom i folketingsåret 1992-93 (lovforslag nr. L 221 og L 222).

Da det er lønmodtagernes penge, det drejer sig om, må det også være lønmodtagernes repræsentanter, der skal administrere pengene. Det vil sige henholdsvis medlemmerne af Arbejdsmarkedets Tillægspension og kontohaverne i Lønmodtagernes Dyrtidsfond.

For samtidig at fremme engagementet og ansvarligheden, mener SF, at der bør være direkte valg til de to organisationers repræsentantskab, så man kan dele sig efter anskuelser. Derved vil der også blive taget klart hensyn til de mindretal, som utvivlsomt findes, og som der ikke kan tages hensyn til, så længe der er indirekte valg.

Et *mindretal* (Venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag

Mindretallet ønsker principielt, at lønmodtagerne frit skal kunne placere deres pensionsopsparing efter eget valg.

Da der imidlertid ikke er parlamentarisk mulighed for at skabe denne valgfrihed for den enkelte, må sammensætningen af de ledende organer i Arbejdsmarkedets Tillægspension og dermed også Lønmodtagernes Dyrtidsfond, for så vidt angår lønmodtagersiden, så meget desto mere sikre ønsket om medlemsindflydelse, åbenhed og gennemsigtighed. Medlemmerne skal have større indflydelse og indsigt med midlerne i Arbejdsmarkedets Tillægspension, og sammensætningen bør afspejle den fulde bredde i organisationsforholdene på arbejdsmarkedet.

Regeringens forslag går på dette punkt i den gale retning, idet lønmodtagere uden for hovedorganisationerne, f.eks. de ca. 50.000 medlemmer af Kristelig Fagforening/Kristelig Funktionærorganisation, nu afskæres helt fra at kunne opnå sæde i Arbejdsmarkedets Tillægspensions repræsentantskab.

Venstre har noteret sig ministerens besvarelse af spørgsmål 4, hvoraf det fremgår, at regeringen på ny vil vurdere spørgsmålet om sammensætning og valg af Arbejdsmarkedets Tillægspensions og Lønmodtagernes Dyrtidsfonds ledelse, når udvalget om mere demokrati og åbenhed om pensionsinstitutternes investeringsbeslutninger m.v. har afsluttet sit arbejde.

Ændringsforslaget om at opretholde ministerudpegede lønmodtagerrepræsentanter blandt de organisationer, der ikke er tilsluttet

en hovedorganisation, skal ses i lyset heraf. At beskære bredden i Arbejdsmarkedets Tillægspensions repræsentantskab virker nemlig helt uforeneligt med de intentioner, hvorpå det nævnte udvalgsarbejde er nedsat.

Et *andet mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet kan dog stemme for de stillede ændringsforslag.

Det er Fremskridtspartiets grundopfattelse, at lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension skal ophæves, og at indbetalinger fra såvel arbejdsgivere som lønmodtagere skal standses. Den nuværende formue skal anvendes aktivt til at forbedre folkepensionen for alle folkepensionister. Det kan f.eks. gøres ved, at formuen i Arbejdsmarkedets Tillægspension medgår til nedbringelse af statens indlandsgæld. Den derved opnåede rentebesparelse kan så bruges til varig forbedring af folkepensionen.

For Lønmodtagernes Dyrtidsfonds vedkommende skal fonden, som den kendes i dag, også nedlægges. I den anledning kan midlerne frigøres, således at personer med indestående frit kan bestemme om midlerne skal blive stående i Lønmodtagernes Dyrtidsfond eller flyttes til anden finansiell institution til forvaltning.

Såfremt det ikke er muligt at få fondene nedlagt, skal der indføres urafstemninger, for så vidt angår ledelserne af de to fonde, således at alle personer med indestående i fondene får adgang til at vælge en ledelse ved frie demokratiske valg.

Såfremt det ikke er muligt at få indført urafstemninger ved valg af bestyrelserne, bør arbejdsgiversiden styrkes i begge fonde. Det betyder bl.a., at Finanssektorens Arbejdsgiverforening skal have tildelt en bestyrelsesplads i Arbejdsmarkedets Tillægspension. Det skal altså ikke være på bekostning af den plads, som sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger har, men på bekostning af en lønmodtagerplads.

Hverken Arbejdsmarkedets Tillægspension eller Lønmodtagernes Dyrtidsfond skal have større frihed end i dag. Derfor må forslaget om at give adgang til etablering af egen børsmæglervirksomhed afvises. Fremskridtspartiet er skuffet over såvel Finansrådet som Børsmæg-

lerforeningens naive holdning til dette spørgsmål. De kommer til ad åre at fortryde deres billigelse, når Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtingsfond for alvor tager fat med deres enorme formuer.

Endelig finder Fremskridtspartiet, at Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtingsfond skal have fuldstændig realistiske opgørelser af deres værdier, herunder også af ejendomsbesiddelserne.

Ændringsforslag

Af et mindretal (V og FP):

Til § 1

1) I den under nr. 8 foreslåede affattelse af § 21, stk. 3, ændres i 2. pkt. »10« til: »9«, og i 3. pkt. ændres »3« til: »2«, og efter 5. pkt. indsættes som nyt punktum:

»2 af arbejdsministeren efter samråd med lønmodtagerorganisationer, der ikke er tilsluttet Landsorganisationen i Danmark, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, FR-Hovedorganisation for Arbejdsleder- og tekniske Funktionærforeninger i Danmark eller Akademikernes Centralorganisation.«

Af arbejdsministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 2

2) I den under nr. 8 foreslåede affattelse af § 10, stk. 6, ændres »den pågældende« til: »Lønmodtagernes Dyrtingsfond«.

Til § 3

3) Paragraffen affattes således:

»§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. maj 1995.

Stk. 2. Udpegningsperioden for medlemmer af repræsentantskabet for Arbejdsmarkedets Tillægspension, der er udpeget for tiden indtil 31. marts 1995, forlænges til 30. april 1995.

Stk. 3. Udpegningsperioden for medlemmer af repræsentantskabet for Arbejdsmarkedets Tillægspension, der udpeges pr. 1. maj 1995, udløber som hidtil pr. 31. marts, jf. § 1, nr. 24.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslaget betyder, at arbejdsministeren skal udpege 2 lønmodtagerrepræsentanter til repræsentantskabet, udpeget blandt de organisationer, der ikke er tilsluttet de hovedorganisationer, der selv indstiller medlemmer til repræsentantskabet. For at muliggøre dette foreslås det, at Landsorganisationen i Danmark og Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd bevarer deres hidtidige antal medlemmer i repræsentantskabet.

Til nr. 2

Ændringsforslaget er redaktionelt.

Til nr. 3

Da lovforslaget ikke længere kan forventes stadfæstet inden 1. april, foreslås ikrafttrædelsen udskudt til 1. maj 1995.

Som konsekvens heraf foreslås, at de medlemmer af Arbejdsmarkedets Tillægspensionsrepræsentantskab, hvis udpegningsperiode udløber den 31. marts 1995, får forlænget deres mandat til 30. april 1995.

Endelig foreslås det, at denne udskydelse ikke fører til en forrykkelse af de hidtidige udpegningsterminer.

Børge Bakholt (S) fmd. Ole Vagn Christensen (S) Poul Erik Dyrland (S) Lone Møller (S)
Jens Peter Vernersen (S) Aage Frandsen (SF) nfm. Vibeke Peschardt (RV)
Jette Gottlieb (EL) Peter Duetoft (CD) Helge Sander (V) Charlotte Antonsen (V)
Flemming Oppfeldt (V) Ulla Tørnæs (V) Pia Christmas-Møller (KF)
Frank Dahlgaard (KF) Brian Mikkelsen (KF) Annette Just (FP)

Bilag

Nogle af udvalgets spørgsmål til arbejdsministeren og dennes besvarelse heraf

Spørgsmål nr. 1:

»Ministeren bedes redegøre for, hvilke overvejelser der ligger bag lovforslagets udformning, for så vidt angår sammensætningen af ATP's bestyrelse — herunder ønskes det særligt oplyst, hvorfor der ikke er blevet plads til Finanssektorens Arbejdsgiverforening, og om ministeren eventuelt vil genoverveje dette spørgsmål.«

Svar:

Hensigten med forslaget til sammensætning af ATP's bestyrelse har været at tilgodese ønsket om en så bred repræsentation af medlemmerne af ATP som muligt over for hensynet til, at bestyrelsen fortsat har en begrænset størrelse. Med forslaget har jeg bl.a. styrket de kommunale repræsentanters repræsentation i bestyrelsen og derfor udvidet bestyrelsen med 2 medlemmer til 13 medlemmer.

Jeg er godt klar over, at Finanssektorens Arbejdsgiverforening har givet udtryk for ønske om at blive repræsenteret i bestyrelsen for ATP. Med forslaget er Finanssektorens Arbejdsgiverforening imidlertid nu blevet fast medlem af ATP's repræsentantskab.

Jeg er tøvende over for en yderligere udvidelse af bestyrelsen til 15 medlemmer, dvs. 50 pct. af repræsentantskabet, ligesom jeg finder det vanskeligt at skifte f.eks. landbrugets repræsentant i bestyrelsen ud med en repræsentant for finanssektoren.

Spørgsmål nr. 2:

»Hvad er begrundelsen for, at ATP og LD ikke anvender de normale regler, udstukket af Finanstilsynet, når værdierne af aktiver skal opgøres?«

Svar:

Jeg har modtaget følgende udtalelser fra henholdsvis ATP og LD, som jeg kan henholde mig til:

ATP:

»Finanstilsynet har ikke udstukket regler for, hvorledes værdierne af ATP's aktiver skal opgøres. Derimod har Finanstilsynet udstedt en bekendtgørelse om livsforsikringssekskabers og pensionskassers årsregnskaber, hvori der er fastsat nærmere regler for opgørelsen af sådanne selskabers aktiver. For ATP's vedkommende er reglerne om værdifastsættelsen fastsat af bestyrelsen, senest den 14. september 1992. Disse regler er udformet ud fra ATP's bestyrelses ønske om, at reglerne skal ligge inden for de rammer, som gælder for sammenlignelige virksomheder.«

LD:

»Som det fremgår af LD's årsberetning, har LD allerede ved aflæggelsen af regnskab for 1992 omlagt regnskabsopstilling og værdiansættelsesregler på en sådan måde, at reglerne overholder »Bekendtgørelse om Livsforsikringssekskabers og Pensionskassers Regnskaber« af 27. november 1989. Dette er gjort, selv om der ikke har været lovmæssigt krav herom, men ud fra et ønske om at skabe en sammenlignelighed med andre selskaber.

Der sker afvigelser af værdiansættelsen i regnskabet på to punkter:

- Indeksobligationer
- Fast ejendom.

For begge disse aktivers vedkommende er LD af den opfattelse, at værdiansættelse af disse aktiver efter regnskabsbekendtgørelsens bestemmelser kan medføre, at aktivernes regnskabsmæssige værdi kan blive højere end handelsværdien. Derfor har LD valgt at benytte en mere forsigtig vurdering.

For indeksobligationernes vedkommende fastlægger regnskabsbekendtgørelsen, at indeksobligationer skal værdiansættes med udgangspunkt i anskaffelsesprisen med indregning af indeksregulering i statutidspunkt. LD tager udgangspunkt i anskaffelsesprisen og regulerer den regnskabsmæssige værdi med $\frac{1}{5}$ af

Bilag til bet. o. lovf. vedr. Arbejdsmarkedets Tillægspension m.v.

den urealiserede kursgevinst på årsbasis. Dog kan den maksimale værdi af indeksobligationerne aldrig overskride markedsværdien.

For fast ejendom fastlægges regnskabsbekendtgørelsen, at der skal tages udgangspunkt i anskaffelsesprisen, som skal reguleres for afskrivninger og eventuelle blivende værdiændringer. LD laver en forsigtig vurdering af værdien af fast ejendom i sine regnskaber bl.a. under hensyntagen til, at markedspriserne på fast ejendom i slutningen af 1980'erne faldt kraftigt. LD tager udgangspunkt i anskaffelsespriserne for fast ejendom og foretager afskrivninger ud fra dette grundlag. Herefter bogføres fast ejendom til den laveste værdi af den regulerede anskaffelsespris eller den seneste offentlige vurdering.«

Spørgsmål nr. 4:

»Vil ministeren stille ændringsforslag, der indebærer, at ledelsen af ATP og LD bliver valgt ved urafstemning blandt alle kontohavere i henholdsvis ATP og LD?«

Svar:

Dette er et spørgsmål, der er blevet rejst med jævne mellemrum gennem de senere år. Jeg vil godt i denne forbindelse anføre, at jeg finder, at ledelsen har fungeret godt med gode resultater for kontohaverne, og den er baseret på demokratiske organisationer.

At ændre gennemgribende ved reglerne om valg af ledelse for de to fonde vil kræve en meget nøje vurdering af alternative muligheder og de praktiske konsekvenser heraf. Der er i øjeblikket nedsat et udvalg under økonomiministeren, der skal vurdere spørgsmålet om mere demokrati og åbenhed om pensionsinstitutionernes investeringsbeslutninger m.v. Når dette udvalg har afsluttet sit arbejde, vil regeringen foretage en samlet vurdering af udvalgets konklusioner.

Spørgsmål nr. 7:

»Vil det i lovforslaget omtalte børsmægler-selskab for ATP og LD have pligt til at »tage andre kunder i butikken« end moderselskaberne? I bekræftende fald bedes ministeren tage stilling til, hvorvidt ATP og LD skal hæfte for de tab, der kan blive resultatet af denne sideordnede aktivitet.«

Svar:

Jeg har indhentet følgende udtalelse fra Erhvervsministeriet, som jeg kan henholde mig til:

»I henhold til fondsbørsloven må en handelsberettiget virksomhed – i dette tilfælde et børsmægler-selskab – ikke ifølge sine vedtægter eller på anden måde være begrænset til visse investorer eller visse børsnoterede værdipapirer.

Et børsmægler-selskab skal således kunne betjene alle dele af værdipapirmarkedet.

Et børsmægler-selskab har en positiv forpligtelse til i praksis at have en organisation, ledelse, markedsadfærd, annoncering og lignende, således at virksomheden har mulighed for at betjene enhver kunde, der henvender sig. Det ligger i denne forpligtelse, at virksomheden navnlig ikke må indrettes således, at den ikke tiltrækker andre kunder end f.eks. et moderselskab eller erklærer kunder for uønskede eller på anden måde motiverer dem til at gå et andet sted hen.

Der stilles endvidere krav om, at der rent faktisk kan påvises alsidighed og aktivitet i virksomheden med værdipapirhandel, hvilket beror på en konkret vurdering.

Disse krav vil også gælde for børsmægler-selskaber, som måtte blive etableret af ATP eller LD.

Alene aktiekapitalen i et børsmægler-selskab hæfter for tab, der måtte opstå i selskabet. Ud over den indskudte selskabskapital kan der ikke pålægges ATP og LD nogen yderligere juridisk hæftelse for tab, der opstår i et af dem ejet børsmægler-selskab.«

Spørgsmål nr. 14:

»Hvad er begrundelsen for, at det i bemærkningerne til § 25 b, stk. 8, fremgår, at det er ministeren, der skal fastsætte reglerne for værdiansættelse af fondens aktiver?«

Svar:

Som det fremgår af min besvarelse af udvalgets spørgsmål 2 og 3, er der i dag ikke nogle centralt fastlagte kriterier for værdiansættelsesprincippet for ATP og LD, men som udgangspunkt anvender de begge regnskabsbekendtgørelsen for livsforsikringsselskaber og pensionskasser.

Begge fonde har gennem bestyrelsesbeslutninger fastlagt de kriterier, de anvender ved værdiansættelse, og disse kriterier er omtalt i fondenes årsberetninger.

Statsrevisorerne har anmodet om, at der så vidt muligt bliver udarbejdet ensartede regler for værdiansættelse af fondenes aktiver, såle-

des at en sammenlignelighed af fondenes afkast muliggøres.

Dette er en opgave for Arbejdsministeriet som ressortministerium i samarbejde med Finanstilsynet og de to fonde, som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget.